

Tas Latweefchu draugs.

1842. 24 Septbr.

39ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

No Rihgas puffes. Scho gadd' muhsu apkahrteji semneeki pahr zittu ne kahdu fliktumu dauds ne subdsahs, kà pahr to, ka kartuppeti flikti isdewuschees. Tas saufsums Zuhni un Zuhli mehnesi to padarrija, ka semme pahrleeku iskalte un zaur to kartuppeti tif flikti isdewuschees, ka dascham ta norakschana dauds wairak maksfa, ne kà kartuppeti paschi irr wehrte. — s — n.

Is Moskawas. Rà jau pa daschahm zittahm leelahm pilssehtahm, tà arri Moskawà irr tahds nams (wahz. Findelhaus), fur tahdi behrni, teef usnemti un audsinati, kam ihstens tehws un mahte naw sinnami. Schahdi behrni arri teef us semnehm nodohiti kahdeem fristigeem laudim audsinah. Tà nu kahda semneeze no ta zeema Durzowa, wahrda Darja Petrowa bij' no Moskawas dabbujuse weenu tahdu behrnu, kam bija wahrds: Mikail Issajew, glabbah. 29ta Mai s. g. tanni zeemà ugguns tikke wakkà, kas arri schahs semneezes mahju pohstija. Kad ehka jau paschàs leesmas degge, tad schi semneeze no leelas mihlestibas pahrnemta un sawu paschu dschwibu ne behdadama, skrehje eekschà sawu kohpjamu behrniau glahbe, — bet, Deewam schehl! wairs ne tikke ahra un ar sawu mihku audsekni turpat kadegge. Augsti zeenigs Keisers to dabbujis sinnah, pawehleja, winnas pakkat palikkuscheem mihkeem 150 fudr. rubtus ismaksah no Moskawas audseku namma mantahm. — s — n.

Is Kasanas pilssehtas, Kreewu semmè. 21ma August deenà pulstun 9 no rihta tur no kahda kohpmanna namma ugguns is sprukke, kas pee stipra weefusa tik ahtri isplehtahs, ka drihs wissas tahs leelakas eelas pa wissahm pilssehtas dakkahm aisnehme. Jebchu gan arri ahtrumà sprizzes un lauschu spehks bija klahbe, tomehr ne isdewahs leesmas uswarreht lihds ohrari deenai, se-wischki, ka wehjsch grohsjahs, un leesmas no tahs mallas un zittu dsinne. No krohna mahjahm nodegge: tas nams, fur muischneeki sazet kohpà, pascha gubernatera nams, pilssehtas polizeje, postes-nams, simneeku nams un arri tas nams, fur ahprahtigus zilwekus glabba, un wehl daschi zitti. Pa wissam krohnam nodegge 26 muhra = un 2 kohfa = nammi un 9 basnizas; no teem nammeem, kas

pilsfehtneekem pascheem peederr, nodegge 228 muhra= un 481 kohka=namni.
Sinnams, ka fskahde të lohti leela un daschi nabbagi eedsihwotaji palikkufchi bes
pajumta un usturra.— No postes=namma gan isglahbe wiffus waijadsigus pa-
piheus un naudu. — s — n.

G r a h m a t a s,

ko Jahnis Ohsolinisch un winna zeenigs mahjitajs weens ohtram laiduschi par
to leelu sinnafschanu,
kà buhs behrnus audseht.

Septita grahmata.

Al, lai Deews nedohd, kà Zuh, zeenigs mahjitajs, warrat fabeedeht teh-
wu, kas ne zil wejs wehl naw. Zo woi man nebij fatruhktees par to, ka
manni prassheet: woi es sawam behrnam dwehsefeli jau apkohpohht un ko es dar-
roht kohpdams. Islassijis Zuhfu grahmatu, no pirma galla dohmaju: to zeenigs
mahjitajs smeeklam ween laikam buhs fazzijis, woi aplausidamees ween. Bet
pehzo apkehrohs, ka jau aplam nebuhs smeekls wifs un nu nesinnaju kà groh-
sitees. Zo melloht jau negribbeju, ka es behrnam gan jau effoht dwehsefeli ap-
kohpis, un bailes man, Zuh fazzischoht, kahds es gan tehws sawam behrnam,
kad neleegschohs, ka us dwehseles kohpfschanu nedohmohht wehl es ne=effoht doh-
majis. Bet kà neleedschohs, tã neleedschohs, lai gan sawu dehtiau mihleju mihle-
fschanã, tak man naw prahtã nahjis winnam dwehsefeli kohpt. Zuh paschi sin-
nat, ka mans Mikkelitis nu pat kà wehl eegahjis treschã gaddã. Zekkaris winsch
jau brangs un runnatajs arri jau, bet jehgas tam wehl mas; es tadeht arri doh-
majis, ka tahds ne ko wehl newarroht mahjitees. Bet til ko Zuhfu grahmatu
biju islassijis, es sawã prahtã nopuhlejees, kà gan tam ko eelausfschu. Zur tad
nu esmu darbojees gan schã, gan tã. Es tam israhdijs A B C un to lizzis
man skaitiht pakkat, woi tam lassijis preekschã no bihbeles un no zittahm grah-
matahm kahdu stahstinu woi pasazzianu. Gan es tam arri skaitijis preekschã teh-
wu=reisi un kahdus perschinus: "ak tehws, taws nabbags behrninsch nahf," "nahz,
nahz Jesus pats pee man," "fschi irr ta gohda deena" un behrninsch gan usklau-
fijis gohdigi, tã ka dohmaju sawã prahtã, winsch wiffu to effoht fanehmis, bet
ahu Deewin, kas to dewe! Wifs gahjis, kà zaur feetu. Gan es firdijohs pats
par sewi, ka es tahds mulkis, kas neproht behrnu eemahjih; gan es firdijohs
par behrnu, ka tas mulkis, kas nenemmahs, un es ar mahjischanu gluschi met-
tis meeru, kamehr Zuh manni paschu par to buhseht pamahzijuschi. Luhdsami,
to darrat! Simtahm simtahm kahrtahm Zums par to ar leelu pateikfschanu pateiks
Zuhfu pateizigs Jahnis.

Astota grahmata.

Zè mahzo, ka masa behrna dwehsefelite kohpjama.

Zo jau esmu dohmajis, ka Zu, Jahni mihlajs, ar sawu behrninu no pirma
galla tã pat darrisi, kà gan drihs wiffi wezzaki darra, woi ne mas tam dwehsefeli

nekohppi, dohmadams, fa par dauds masinsch wehl, woi aplam fo darrisi kohp-
dams. Labbi tapehz, fa Tu mettis meeru. Jo fa Laws Mikkelitis mahzitohs
lassiht, us to tam wehl laika deewsgan. Noleez ween to ABC atkal us plauk-
tinu, lai tur gult. Jo woi Tu dohma, behrnam wairak ne-essohht jamahzahs, fa
ween ABC? Un kad Tu nabbagu behrninu ar grahmatu taggad jau fahkfi moh-
zihht, tad apnikkuscham pehzak luste ne mas nebuhs us grahmatahm. — Sinna-
ma leeta, fa behrns agri jau jamahza sawu Deewu peeluhgt, un jaturr pee Dee-
wa luhgfschanas, jo luhgfschana irr swehta, dahrga, un kad behrninsch, rohjinas
falizzis kohpâ, sawu Deewu luhds, tad dohmatu, fa engelitis ween luhds, un
tad saproht tohs Dahwida wahrdu: "no behrninu muttes Tu fewim spehka sawu
fataisijees." Bet ar to luhgfschanu, kas irr ihsta firds walloda, ar to irraid, fa
ar dahrgu selta glihtumu, kas behrnam gan arwehlehts, bet fo tam nedohd roh-
kâ, kamehr fajehds, zil tas selta glihtums wehl. Tâ pat Laws Mikkelitis, ohrâ
gaddâ ween, ne-issproht wehl to firds wallodu, un bailes man, fa ne-erohdahs
plahpacht ween, kas Kristum reebj leelâ reebfchanâ; bailes man, fa pehzak nepa-
leef skaititajs ween, bet ne Deewa luhdsejs. Tu nu pats gan noprattisi, fa
behrnam, no pirma pussgadda dwehfeli apkohp ne tâ, fa Tu dohmajis darriht,
bet kahda ta dwehseles kehpschana, to Tew fazzifschu tâ: Tew buhs sawu behr-
ninu dauds bildinacht, ar to runnacht, ar to arri mengetees gan schahdâ, gan tah-
dâ wihse; bet pa wissam Tew jagahda, fa ar Tewi un ar mahti eepasihstahs labbi.
Tu runna tadeht us behrnu dauds par to mihlo, mihlo memminu, un fewa lai
us to runna arweenu par to mihlo, mihlo tehtiti, un zil ween runnajeet un fo
ween runnajeet us behrnu, jau pee juhfu bals, pee juhfu wahrdeem lai tas man-
na, fa juhs to mihlejeet. Tâ winsch eemahzisees juhs mihleht atkal un par teh-
wu un mahti tam ne weens nebuhs mihlaks. Bet tâ winsch arri eemahzisees
mihleht sawu Deewu un sawu pestitaju, jo kad behrns tehwu un mahti no firds
mihle, tad us winnu warr runnacht par to tehwu, kam mihlestiba us behrninu
wehl leelaka, tad tam warr stahstihht par to mihlu pestitaju, kas winnu wehl
dauds mihligaki peenemm un glabba un behrninam firsuina fils us tahdu Deewu
un pestitaju, tapehz, fa firsuina tam jau fillusi arween us tehwu un mahti. Woi
ta nu naw leela mantoschana, kad Deewa mihlestiba jau behrna firdi teel is-
leeta.

Tad Tew arri sawam Mikkelischam jazisrahda wissas leetas, kas ap winnu
irraid un noteef, un par tahm jarunna un jastahsta winnam, lai arri buhtu nee-
zini ween. Sapraschanas behrnam nu gan no tahm wehl nebuhs, bet taf tam
irr azzis un aufis un tahs tee wahrtri, pa fo sapraschana lehnitiam nahk nahk-
dama. Tâ winsch masinsch jau eemahzisees ne ween ar azzim redseht un ar aufim
dsirdeht, bet arri gaumê un prahâ list, fo tas redsejis un dsirdejis. Kad peh-
zak buhs leelaks, tad newaijadsehs tam usbreht: leez nu wehrâ! pats no fe-
wis to jau darrihs, eeraddinachts pee ta. Un ta atkal leela mantoschana behrna
dwehselei. Jo us to tas Kungs, muhsu Deews, muhs lizzis schinni pasaulê,
lai ar azzim redsam, ar aufim dsirdam un ar prahtu fanemmam, fo Deews us
mums runna gan ar saweem leeleem Deewa darbeem, gan ar saweem swehteem

Deewa wahrdeem. Scho Deewa balfi behrnam jau jamahzjabs fanemt un pee firds nemt, un no masatnes eeraddinachts sawas meefigas azzis usmeft us Deewa darbeem, winsch pehzak sawa prahra azzis mettihs us paschu Deewu un to mahzisees arsiht. Radditas leetas to aisrahdihs us Deewu, to Tehwu, wiffuwal-ditaju radditaju debbes un semmes. — Luhdsams, tad nu darri ta, fa Tewi esmu mahzjis.

Bet klaufi wehl weenu mahzibu par behrna dwehfeles kohpschanu: Gerad-dini behrnu jau masinu pee darba — Tew laikam smeekli ween nahf par to, fo behrnu jau buhs raddinacht pee darba, jo fur tad behrnam jaudas? Bet klaufi ween, gan Tew smeekli nenahfs. To Tu gan sinni, fa Deews muhs raddijis, lai mehs ar sawu meefu un dwehfeli fo labbu pastrahdajam, un to Tu arri sinni: fo behrns wehl effi mahzisees, tas wezzam gruhti nenahftees. Kad Tu nu sawu masu Mikkeliti liktu usaugt bes wiffa darba, tad leels Mikkelis buhs leels flaista gabbats, un notiks tam, fo Salamans fakka: eekahroschana flinku nokauj, jo winna rohkas leedsahs strahdacht. Slinkums irr tas perrekli, fur isperrehts neleectis; flinkums mahza sahdsibu; flinkums firdi ar flohtu mehfsch wellam par mahjas weetu. Tad nu no ta sawu dehtinur fargi leela fargafchana. Tam arweenu tadeht fo wajaga rohka buht, ar fo darbojahs, lai woi arri spehles ween buhtu, kahds pahris skaidinu, woi afmintinu. Tefkatnis tizjis, gan pats tekkahs masais nerimsche, bet tad jau tas jaraddina, fa kust zittam par labbu. Lai winsch tehwan, mahtei peenefs scho to, bet tehws, mahte lai ne muhscham tam ne fo nepeenefs, pehz fo pats warr eet, fo pats jauda papest, tomehr ar mihteem wahrdeem paldeews tam doht par winna darbinu, par winna gaitinu, to lai tehws, mahte ne kad neaismirft, jo tas behrnu darrihs muddigu un preezigu us paklausichanu. Zittureis dohd' tihfschi behrnam darbu, ar fo tam japuhlejahs, bet tad winnam puhlinu arri makfa ar to, fa Tu leezees, ic fa Tewim, Deews sinn zif, leelu labbumu buhtu darrijis ar sawu puhlinu, fakki, fa behrns sawu maiji ar to gan pelnijis, bet luhdsams ne sawa muhscha nefakki us behrnu: kad tu to darriji, tad es tewim scho to dohschu. Tahdas sohlifchanas padarra ween, fa leels tizzis, ne smilgu nepazekt, fur nebuhtu praffjis: fo par to dohfi. Bet leela mantofchana, kad no masahm deenahm mahzisees zittam paklausicht ar preeku, bes kahdas makfas, tihri Deewa un mihlestibas deht.

Buhs nu laikam deewsgan mahzjits! Glabba ween to mahzibu labba un gohdiga firdi un parahdi auglus

Sawam peetizzigam mahzitajam

O.

Lihds 22. Septbr. pee Nihges irr atnahkufchi 1170 fuggi un aisbraukufchi 985.

Wrihw drikkcht. No Widsemmes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napierky.